

A 2001. december 14-én megtartott közgyűlésen a Magyar Börtönügyi Társaság jelenlévő tagjai új tisztségviselőket választottak a Társaság élére. A Társaság új elnökévé *Prof. Dr. Nagy Ferencet* választották. Elnökségi tagokká *Dr. Mezey Barnát, dr. Kabódi Csabát, Dr. Lőrincz Józsefet* és *Dr. Csernyánszky Lajost*, a Számvizsgáló Bizottság tagjává *Csere Lászlót, Dr. Zeller Istvánt* és *Drobohona Terézt*, szekcióvezetőkkel *Vékony Andort* (pedagógia), *Dr. Fekete Erzsébetet* (pszichológia), *Dr. Mezey Barnát* (történeti), *Dr. Vókó Györgyöt*, (jogi) és *Dr. Zeller Istvánt* (biztonsági) megválasztotta.

A szerkesztő

Újjáalakult a Magyar Börtönügyi Társaság

A börtönügy hazai helyzete iránt érdeklődők Balogh Jenőnek, a 19. század vég híres büntetőjogásának kezdeményezésére 1888-ban tettek első ízben kísérletet egy társaság megalakítására, annak érdekében, hogy az igen sanyarú helyzetbe került börtönügy immár elodázhatalanná vált orvoslását előmozdítsák. Ugyanis szükség mutatkozott, Balogh Jenő szavaival élve „*az állami szervezetet támogató szakkörök aktív közreműködésére, különösen a szakszerű munkálkodására*”. Az ekkor megalakított Börtönügyi Egylet kezdetben tiszteletreméltó eredményeket ért el: fellendült a börtönüggyel kapcsolatos irodalom, reményt keltő elképzelé-

sek láttak napvilágot a börtönügy elmaradottságának felszámolására. Sajnos a 20. század hazai történelmének politikai hullámverései és hamis ideológiai csapdái, valamint az ország gazdasági helyzete nem kedveztek a börtönügy fejlődésének, így az lassan visszasüllyedt az elhanyagolható kérdések feneketlen zsákjába.

1990-ben, a rendszerváltozást követő évben úgy tűnt, elérkezett az idő az egykori egyesületi törekvések felelevenítésére. Az említett év nyarán, a mintegy száz fő alapító taggal életre hívott Magyar Börtönügyi Társaságban a büntetés-végrehajtás szervezetében dolgozók a bűnügyi tudományokkal foglal-

kozó kutatókkal, a büntető igazságszolgáltatás munkatársaival és más érdeklődőkkel fogtak össze, hogy eszmei támogatást nyújtsanak a hazai börtönügy európai irányú fejlesztéséhez.

A Társaság a céljait alapszabályában a következőképpen határozza meg: előmozdítani a börtönüggyel kapcsolatos ismeretek, tudományos kutatási eredmények terjesztését a börtönüggyel foglalkozók körében; a börtönügyi tudományos kutatások szervezése és támogatása; a hiteles tájékoztatás elősegítése a börtönügy helyzetéről; a büntetőpolitika és különösen a börtönügy korszerűsítésére irányuló törekvések támogatása ajánlásokkal, állásfoglalásokkal; a börtönügy társadalmi képviselőinek ellátása.

Az alapszabály rögzíti az e célok megvalósítása érdekében kifejtendő tevékenység kereteit is: szakmai fórum biztosítását tagsága részére, tudományos ülések, konferenciák szervezését; kapcsolatok építését hazai és külföldi szakmai társaságokkal; kiadványok, publikációk megjelentetését; pályázatok hirdetését, alapítvány létesítését.

A Társaság működésének első öt-éves ciklusában az alapszabály szellemében számos, figyelemreméltó akciót szervezett. Így az 1993-as büntetés-végrehajtási kódex tervezetének előkészítésében tájékoztató értekezleteken kialakított testes javaslati összeállítást bocsátott az illetékesek rendelkezésére. E regionális megbeszélések során a Társaság lehetőséget biztosított a bírósági, az ügyészségi és a büntetés-végrehajtási szervek képviselőinek a szakmai problémák megvitatására, a teendőik összehangolására.

A Társaság a piacgazdaságra áttérés időszakában szembesült a bv. vállalatok és az elitelt-foglalkoztatás válságos helyzetével. Az útkeresés elősegítését és gyótsítását szolgálta a megoldásra irányuló ötleteket feltáró pályázat kiírása, illetve konferencia szervezése.

A Társaság nemzetközi bemutatkozása számára jó alkalomként kínálkozott az 1993. augusztusában, hazánkban megrendezett 11. Nemzetközi Kriminológiai Kongresszus, amelynek a Társaság is aktív szervezője és közreműködője volt.

Az európai büntetés-végrehajtás elveinek és gyakorlatának feldolgozására és hazai adaptálásának lehetséges megvalósítási megoldásaira serkentette a Társaság – különösen a fiatal szakembereket – az 1993-ban meghirdetett pályázatával. Az értékes pályamunkákkal a Börtönügyi Szemlében ismerkedhettek meg az érdeklődők.

A Társaság erkölcsi kötelességének tekintette, hogy a szakma krízis-állapottaira érzékenyen reagálva felhívással forduljon a közvélemény, illetve a kormányzati szervek felé. Így 1992-ben az elitelt foglalkoztatás katasztrofális állapotának és a gyors állami támogatás szükségességének ügyében, 1994-ben a személyi állomány szociális helyzetének romlása, a szervezet megtartó erejének riasztó csökkenése miatt nyújtott be petíciókat a kormányfőnek, illetve az országgyűlés illetékes szakkbizottságainak.

A 90-es évek elején reményteljesen újjáéledtek azok a társadalmi- és karitatív szervezetek, amelyek segítséget nyújthattak a büntetés-végrehajtási intézeteken belüli szociális és lelki gon-

dozás, a szabadulás utáni beilleszkedés növekvő nehézségeinek megoldásában. A Társaság és e szervezetek tevékenységének hasonló céljai, indította meg az együttműködést, a közös erőfeszítéseket annak érdekében, hogy intézkedések történjenek a szabadulás utáni beilleszkedés esélyeinek növelésére. A Társaság 1993-tól kezdeményezte a büntetés-végrehajtás munkájára, a fogvatartottak életkörülményeire jellemző tárgyi emlékek gyűjtését, egyben javasolta egy állandó börtön-történeti kiállítás létesítését.

A Társaság létszáma az első öt évben megkétszereződött, különösen örövendetes volt, hogy a büntetés-végrehajtási dolgozókon kívül az egyetemekről érkező fiatalokkal és a büntető igazságszolgáltatás területéről belépő bírósági dolgozókkal gyarapodott a tagság. A létszámában megnövekedett Társaság a tagság érdeklődésének és irányultságának megfelelően szekciókba szerveződött. Így jogi-, nevelési-, pszichológiai-, biztonsági- és történeti szekciók alakultak.

A Társaság fennállásának második ciklusában, a 90-es évek második felében a korábbi évek cselekvési lendülete lelassult. Ez egybeesett azzal az általános jelenséggel, amely a 90-es évek elején alakult társadalmi szerveződésekhez fűződő remények részbeni teljesületlenségével, a rendszerváltozástól remélt börtönügyi reformelképzelések meghiúsulásával, a társadalmi összefogást ösztönző lelkesedés elhalványulásával járt. De együtt járt azzal is, hogy az alapító tagok egy része az aktív testületi tagságából távozva, elveszítette érdeklődését a börtönügy megoldására

váró szakmai problémái iránt. Ezekben az években elsősorban a szekciókban folytatódó munka jelezte, hogy az azonos szakterületen munkálkodók igénylik a közös gondolkodást, az időnkénti eszmecsere-t, az aktuális problémák megvitatását. Így a jogi szekció a már hagyományossá vált tájékozódásokon a büntetés-végrehajtási jog- és eljárás fejlesztése szempontjából fontos koordinációs megbeszéléseket szervez. A pedagógiai szekció különösen a szakmai etikai kódex kidolgozásában aktívizálta tagságát. A biztonsági szekció 1998-ban szemináriumot szervezett aktuális bv. biztonsági kérdések megvitatására. A történeti szekció által koordinált tárgyi emlékgyűjtés folytatódott, az állandó történeti kiállítás létrehozására irányuló társasági törekvések azonban ez idáig pénzügyi nehézségekbe ütköztek. A pszichológiai szekció a főállású bv. pszichológusok létszámának jelentős csökkenése miatt ideiglenesen felfüggesztette működését.

A Társaság egy évtizedes fennmaradásáért, a hazai börtönügy szakmai arculatának, presztízsének formálásában nyújtott támogatásért elsősorban azokat a tagokat illeti köszönet, akik ebben mindvégig nemes önzetlenséggel részt vettek. Külön köszönet illeti a Társaság „frontembereit” az elnökségek tagjait és a szekciók vezetőit, kiemelten a Társaság egy évtized után leköszönő elnökét dr. Földvári József nyugalmazott professzort.

2001 decemberében a Társaság közgyűlést tartott, amelyen áttekintette az elmúlt évek tevékenységét, új tisztségviselőket, elnököt és elnökséget választott.

Az újonnan választott elnökség azal a programmal kezdi munkáját, hogy a Magyar Börtönügyi Társaság alapszabályában foglalt célok mentén elősegíti a Társaság megújulását a börtönügy fejlesztése, működése társadalmi feltételeinek jobbítása érdekében. Az elnökség megítélése szerint az utóbbi években számos területen bekövetkezett kedvező változás mellett a hazai börtönügy működésének objektív és szubjektív feltételrendszere – elsősorban rajta kívül álló okokból – nem javult, sőt a fokozódó túlszűfoeltság, a személyi állomány nehezen megállítható fluktuációja, alacsony átlagéletkorából fakadó tapasztalatlansága, képzetlensége okából egyre romlik. Ebben a helyzetben különösen szükség van mindazok szellemi összefogására, akiknek törekvése, hogy a már nehezen megteremtett szakmai értékek el ne lehetetlenüljenek. Szükség van a börtönügy mentén a társadalmi megszólítására is alkalmas társadalmi szervezet létre, amely mentes az állami szervek hierarchikus kötöttségétől és így a szakmai közvélemény hangját is kötetmek nélkül közvetíteni. És ugyancsak szükség van a büntetés-végrehajtás szakmai arculatának erősítésére, annak társadalmi elfogadtatására. A Társaság a jövőben is támogatni kívánja minden konstruktív szándék, kutatási eredmény nyilvánosságra kerülését, a börtönügyet hivatásként műve-

lők, avagy jó szándékú szimpatizánsként támogatók időszakonkénti szellemi találkozását, kötetlen tapasztalatcserejét, a szakmai vélemények, érvek szabad ütköztetését.

Az alapszabályban, 1990-ben elfogadott – fentebb idézett – célok és tevékenységet körvonalazó feladatok tehát 2002. elején is aktuálisnak és mozgósító erejűnek mutatkoznak mindazok számára, akik szakmai elkötelezettségből, meggyőződésből, vagy őszinte érdeklődésből csatlakozni kívánnak a Társaság jobbító munkájához.

Az újonnan választott elnökség tudja, hogy a Társaság tevékenységének felpozícióba hozása elsősorban már meglévő tagságának és a reményei szerint még ezután csatlakozóknak akarátán múlik, de természetesen ezt megfelelő mozgósítással, szervezéssel igyekszik elősegíteni.

Az elnökség a folyó évre mértéktartó programként egy tudományos konferencia szervezését, a szekciók munkájának élénkítésével az „alvó” tagság aktivizálását, valamint további szekciók létrehozását – elsősorban a fiatal érdeklődők, illetve az idősebb, a szakmához múltjukkal kötődő korosztály megszólításával – tűzte ki célul.

A Magyar Börtönügyi Társaság Elnöksége nevében:

*Prof. Dr. Nagy Ferenc
elnök*